

หมวด ๒
การชันสูตรพลิกศพ

“มาตรา ๑๔๘ เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้มีการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย”

การตายโดยผิดธรรมชาตินั้น คือ

- (๑) ฆ่าตัวตาย
- (๒) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
- (๓) ถูกสัตว์ทำร้ายตาย
- (๔) ตายโดยอุบัติเหตุ
- (๕) ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

มาตรา ๑๔๙ ความตายผิดธรรมชาติเกิดขึ้น ณ ที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของสามีภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายเช่นนั้นจัดการดังต่อไปนี้

- (๑) เก็บศพไว้ ณ ที่ซึ่งพบนั่นเองเพียงเท่าที่จะทำได้
- (๒) ไปแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยเร็วที่สุด

หน้าที่ดังกล่าวในวรรคต้นนั้นมีตลอดถึงผู้อื่น ซึ่งได้พบศพในที่ซึ่งไม่มีสามีภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายอยู่ในที่นั้นด้วย

“ผู้ใดละเลยไม่กระทำหน้าที่ดังบัญญัติไว้ในมาตรานี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

• มาตรา ๑๔๘ “วรรคแรก” แก้ไขแล้วโดย พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๗

• มาตรา ๑๔๙ “วรรคสาม” แก้ไขโดย พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓

CHAPTER II
POST MORTEM INQUEST

“Section 148.- Whenever it is definitely evident or there is reasonable ground to suspect that any person has died an unnatural death or has died while being kept in custody by the official, an inquest shall be held, except in case of execution according to law.”

Unnatural deaths are as follows:

- (1) suicide;
- (2) death by the act of another person;
- (3) death caused by an animal;
- (4) death by accident;
- (5) death from a cause not yet known.

Section 149.- Wherever an unnatural death occurs, it shall be the duty of the spouse, relative, friend or guardian of the deceased having knowledge of such death to act as follows:

- (1) keep the corpse as far as possible at the very place where it has been discovered;
- (2) notify an administrative or police official as quickly as possible.

Such duties as specified in the foregoing paragraph extend to other persons who discover the corpse in the place where neither the spouse, relative, friend nor guardian of the deceased is present.

“Whoever neglects such duties as provided in this Section shall be punished with fine not exceeding one thousand bath.”

• “The provision of the first Paragraph” of Section 148 amended by Section 7 of the Criminal Procedure Code Amendment Act (No. 6), B.E. 2499:

• “The provision of the third paragraph” of Section 149 amended by Section 3 of the Criminal Procedure Code Amendment Act (No. 21), B.E. 2542.

*"มาตรา ๑๕๐ ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และให้แพทย์ดังกล่าวทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชันสูตรพลิกศพ และในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วและให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖

*"มาตรา ๑๕๐" แก้ไขโดย พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔

*"Section 150.- In case of a post-mortem inquest shall be held, the inquiry official of the locality where the corpse is and the physician specialized in forensic medicine who has received a certificate or a letter of approval from the Medical Council shall make the inquest as soon as possible. If no physician specialized in forensic medicine exists, or he is unable to perform his duty, a physician attached to a public hospital shall perform it. If no physician attached to a public hospital exists, or he is unable to perform his duty, a physician attached to the Provincial Office of Public Health shall perform it. If no physician attached to the Provincial Office of Public Health exists, or he is unable to perform his duty, a physician attached to a private hospital or a physician practicing in medical treatment who has registered as a voluntary physician according to the Rule of the Ministry of Public Health shall perform it, and in performing such duty, such physician attached to a private hospital or physician practicing in medical treatment shall be an official under the Criminal Code, Such inquiry official and physician shall promptly make a note of all particulars of such inquest, and such physician shall also make a report annexed to the note within seven days from the date of receiving the notice. If there arises necessity, the period of time may be extended not more than twice for the period not exceeding thirty days each, but the grounds for the extension of time and the necessity thereof have to be written down in the file of inquest. Such report shall be deemed to be a part of the file of inquest. And, in case of death is not the result of an offence, the inquiry official shall send the file of inquest to the Public Prosecutor upon the completion of the inquest as quickly as possible and the Public Prosecutor shall further proceed according to Section 156.

*"Section 150" amended by Section 4 of the Criminal Procedure Code Amendment Act (No. 21), B.E. 2542.

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ และก่อนการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติในวรรคสองมาใช้บังคับ

เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

“เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนชันสูตรพลิกศพภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ”

* มาตรา ๑๕๐ "วรรคสี่" (ในกรอบ) แก้ไขโดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... มาตรา ๔ (เป็นร่าง พ.ร.บ. ขณะจัดพิมพ์)

It shall be the duty of the inquiry official to notify those persons who have the duty to hold the inquest, and before the inquest, the inquiry official shall inform each of the husband, wife, ascendant, descendant, legal representative or custodian of the deceased as may be possible.

In case of death caused by the act of an official alleged to be on account of carrying out his duty, or a person has died whilst being kept in custody by an official alleged to be on account of carrying out of his duty, the Public Prosecutor and the administrative official who has the rank of the Palad Amphur (the Deputy District Officer) or its equivalent upwards of the locality where such corpse is, shall hold the inquest together with the inquiry official and physician according to the first paragraph, and the provision of the second paragraph shall be applied.

After the inquest has been held according to the third paragraph, the inquiry official shall make the file of inquest and send it to the Public Prosecutor within thirty days from the date of knowing the matter. If there arises necessity, the period of time may be extended not more than twice for the period not exceeding thirty days each, but the grounds for the extensions of time and the necessity thereof have to be written down in the file of inquest.

เมื่อได้รับสำนวนชั้นสูตรพลิกศพแล้ว ให้พนักงานอัยการทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวว่าใครเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน ถ้ามีความจำเป็น ให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

ในการไต่สวนตามวรรคห้า ให้ศาลปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไต่สวนไว้ที่ศาล และให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลส่งสำเนาคำร้องและแจ้งกำหนดวันนัดไต่สวนให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายตามลำดับอย่างน้อยหนึ่งคนเท่าที่จะทำได้ทราบก่อนวันนัดไต่สวนไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้พนักงานอัยการนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่แสดงถึงการตายมาสืบ

เมื่อศาลได้ปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไต่สวนแล้ว และก่อนการไต่สวนเสร็จสิ้น สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอเข้ามาซักถามพยานที่พนักงานอัยการนำสืบและนำสืบพยานหลักฐานอื่นได้ด้วย เพื่อการนี้ สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายมีสิทธิแต่งตั้งทนายความดำเนินการแทนได้ หากไม่มีทนายความที่ได้รับการแต่งตั้งจากบุคคลดังกล่าวเข้ามาในคดี ให้ศาลตั้งทนายความขึ้นเพื่อทำหน้าที่ทนายความฝ่ายญาติผู้ตาย

Where having received the file of inquest, the Public Prosecutor shall apply by motion to the Court of First Instance of the locality where such corpse is for an examination and order as to who the deceased was, the place, time, cause and circumstances of such death, if death was caused by the act of any person, it shall be stated, as far as it could be ascertained, who was the alleged offender, within thirty days from the date of receiving the file. If there arises necessity, the period of time may be extended not more than twice for the period not exceeding thirty days each, but the grounds for the extensions of time and the necessity thereof have to be written down in the file of inquest.

In performing the duties according to the first, third, fourth and fifth paragraph, the inquiry official shall perform in pursuance of the order of the Public Prosecutor.

In the examination according to the fifth paragraph, the Court shall post up a notice fixing the date on which the examination will be held at the Courthouse, and the Public Prosecutor shall apply by motion to the Court to send a copy of the motion and inform the date of examination to each of the husband, wife, ascendant, descendant, legal representative or custodian of the deceased, at least one person respectively as may be possible, not less than fifteen days before the date of examination, and the Public Prosecutor shall adduce the evidence relating to death for the prosecution.

After the Court has posted up the notice fixing the date on which the examination will be held, and before the completion of such examination, the husband, wife, ascendant, descendant, legal representative or custodian of the deceased is entitled to apply by motion to the Court for examining the witnesses adduced by the Public Prosecutor and adducing other witnesses. For this purpose, the husband, wife, ascendant, descendant, legal representative or custodian of the deceased is entitled to appoint a counsel to act on their behalf. If no counsel appointed from those persons enters to the case, the Court shall appoint a counsel to act as the counsel of the relatives of the deceased.

เมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะเรียกพยานที่นำสืบมาแล้วมาสืบเพิ่มเติมหรือเรียกพยานหลักฐานอื่นมาสืบก็ได้ และศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการไต่สวนและทำคำสั่ง แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้นำสืบพยานหลักฐานตามวรรคแปดที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญอื่นมาให้ความเห็นได้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

คำสั่งของศาลตามมาตรา ๑๗๓ ให้ถึงที่สุด แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิฟ้องร้อง และการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล หากพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นได้ฟ้องหรือจะฟ้องคดีเกี่ยวกับการตายนั้น

เมื่อศาลได้มีคำสั่งแล้ว ให้ส่งสำนวนการไต่สวนของศาลไปยังพนักงานอัยการ เพื่อส่งแก่พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

แพทย์ตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๑๗๓ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน หรือค่าบวดยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ส่วนทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓ มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา ๑๗๓"

When the Court deems expedient for the sake of justice, it may recall the witnesses for additional examination or require other witnesses to be examined, and it may ask a knowledgeable person or an expert to give an opinion into consideration of the Court for holding the examination and giving the order. However, in neither case the persons adducing evidence according to the eighth paragraph shall be debarred from applying to the Court to call other knowledgeable person or expert to give a dissenting or additional opinion to the opinion of such knowledgeable person or expert.

The order of the Court under this Section shall be final, but shall not prejudice the right to institute a prosecution and the trial and judgment of the Court if the Public Prosecutor or other persons has instituted or will institute the prosecution relating to such death.

After the Court has given the order, the file of examination of the Court shall be forwarded to the Public Prosecutor so as to be sent to the inquiry official for further proceedings.

The physician according to the first paragraph, the official having held the inquest and the knowledgeable person or expert having been invited by the Court to give the opinion under this Section shall have the right to receive allowances or fees, travelling and accommodation expenses in accordance with the Rule prescribed by the Ministry of Justice with the approval of the Ministry of Finance. The counsel appointed by the Court under this Section shall also have the right to compensation and expenses in the same manner as the counsel appointed by the Court under Section 173."